

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡേ

॥ അഷ്ടമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| അഷ്ടമഃ സർഗഃ ||

സുഗ്രീവേണ ശ്രീരാമം പ്രതി നിജദുഃഖനിവേദനം ശ്രീരാമേണ
തമാശ്വാസ്യ തയോരുദയോർഭ്രാത്രോർവൈരസ്യ കിം കാരണമിതി
പ്രശ്നകരണം

പരിതൃഷ്ണു സുഗ്രീവ -
സ്തേന വാക്യേന ഹർഷിതഃ |
ലക്ഷ്മണസ്യാഗ്രജം ശൂര -
മിദം വചനമബ്രവീത് ||4.8.1 ||

സർവമാഹമനുഗ്രാഹ്യോ
ദേവതാനാം ന സംശയഃ |
ഉപപന്നോ ഗുണോപേതഃ
സഖാ യസ്യ ഭവാൻ മമ ||4.8.2 ||

ശക്യം ഖലു ദവേദ് രാമ
സഹായേന ത്വയാനഘ |
സുരരാജ്യമപി പ്രാപ്തം
സ്വരാജ്യം കിമുത പ്രഭോ ||4.8.3 ||

സോഹം സഭാജ്യോ ബന്ധുനാം
സുഹൃദാം ചൈവ രാഘവ |

യസ്യാഗ്നിസാക്ഷികം മിത്രം
ലബ്ധം രഘവവംശജം ||4.8.4 ||

അഹമപ്യനുരൂപസ്തേ
വയസ്യോ ഇതാസ്യസേ ശന്നൈഃ |
ന തു വക്തും സമർഥോഽഹം
ത്വയി ആത്മഗതാൻ ഗുണാൻ ||4.8.5 ||

മഹാത്മനാം തു ഭൂയിഷ്ഠം
ത്വദ്വിധാനാം കൃതാത്മനാം |
നിശ്ചലാ ഭവതി പ്രീതി -
ർധൈര്യമാത്മവതാം വര ||4.8.6 ||

രജതം വാ സുവർണം വാ
ശുഭാൻയാഭരണാനി ച |
അവിഭക്താനി സാധൂനാ -
മവഗച്ഛന്തി സാധവഃ ||4.8.7 ||

ആഘോഷോ വാപി ദ്രോഹോ വാ
ദുഃഖിതഃ സുഖിതോഽപി വാ |
നിർദോഷശ്ച സദോഷശ്ച
വയസ്യഃ പരമാ ഗതിഃ ||4.8.8 ||

ധനത്യാഗഃ സുഖത്യാഗോ
ദേശത്യാഗോഽപി വാനഘ |
വയസ്യാർഥേ പ്രവർത്തന്തേ
സ്നേഹം ദൃഷ്ട്വാ തമാവിധം ||4.8.9 ||

തത് തഥേത്യബ്രവീദ് രാമഃ
സുഗ്രീവം പ്രിയവാദിനം |

ലക്ഷ്മണസ്യാഗ്രതോ ലക്ഷ്മാ
വാസവസ്യേവ ധീമതഃ ||4.8.10 ||

തതോ രാമം സ്ഥിതം ദൃഷ്ട്വാ
ലക്ഷ്മണം ച മഹാബലം |
സുഗ്രീവഃ സർവതശ്ചക്ഷു -
ർവനേ ലോലമപായത് ||4.8.11 ||

സ ദദർശ തതഃ സാല -
മവിദുരേ ഹരീശ്വരഃ |
സുപുഷ്പമീഷത്പത്രാഡ്യം
ഭ്രമരൈരുപശോഭിതം ||4.8.12 ||

തസ്യൈകാം പർണബഹുലാം
ശാഖാം ഭക്ത്യാ സുശോഭിതാം |
രാമസ്യാസ്തീര്യ സുഗ്രീവോ
നിഷസാദ സരാഘവഃ ||4.8.13 ||

താവാസീനൗ തതോ ദൃഷ്ട്വാ
ഹനുമാനപി ലക്ഷ്മണം |
ശാലശാഖാം സമുത്പാദ്യ
വിനീതമുപവേശയത് ||4.8.14 ||

സുഖോപവിഷ്ടം രാമം തു
പ്രസന്നമുദധിം യഥാ |
സാലപുഷ്പാവസകീർണേ
തസ്മിൻ ഗിരിവരോത്തമേ ||4.8.15 ||

തതഃ പ്രഹൃഷ്ടഃ സുഗ്രീവഃ
ശ്ലക്ഷ്ണയാ ശുഭയാ ഗിരാ |

ഉവാച പ്രണയാദ് രാമം
ഹർഷവ്യാകുലിതാക്ഷരം || 4.8.16 ||

അഹം വിനികൃതോ ഭ്രാത്രോ
ചരാമ്യേഷ ഭയാർദിതഃ |
ഋഷ്യമൂകം ഗിരിവരം
ഹൃതഭാർയഃ സുദുഃഖിതഃ || 4.8.17 ||

സോഹം ത്രസ്തോ ഭയേ മഗ്നോ
വനേ സംഭ്രാന്തചേതനഃ |
വാലിനാ നികൃതോ ഭ്രാത്രോ
കൃതവൈരശ്ച രാഘവ || 4.8.18 ||

വാലിനോ മേ ഭയാർതസ്യ
സർവലോകാഭയങ്കര |
മമാപി ത്വമനാമസ്യ
പ്രസാദം കർതുമർഹസി || 4.8.19 ||

ഏവമുക്തസ്തു തേജസ്യീ
ധർമജ്ഞാ ധർമവത്സലഃ |
പ്രത്യുവാച സ കാകുത്സ്മഃ
സുഗ്രീവം പ്രഹസന്നിവ || 4.8.20 ||

ഉപകാരഫലം മിത്ര -
മപകാരോരിലക്ഷണം |
അദ്വൈതം വധിഷ്യാമി
തവ ഭാർയാപഹാരിണം || 4.8.21 ||

ഇമേ ഹി മേ മഹാഭാഗ
പത്രിണസ്തിഥതേജസഃ |

കാർതികേയവനോദ്ഭൂതാഃ
ശരാ ഹേമവിഭൂഷിതാഃ || 4.8.22 ||

കങ്കപത്രപരിച്ഛന്നാ
മഹേന്ദ്രാശനിസന്നിഭാഃ |
സുപർവാണഃ സുതീക്ഷ്ണാഗ്രാഃ
സരോഷാ ഭൂജഗാ ഇവ || 4.8.23 ||

വാലിസംജ്ഞൈമമിത്രം തേ
ഭ്രാതരം കൃതകിൽബിഷം |
ശരൈർവിനിഹതം പശ്യ
വികീർണമിവ പർവതം || 4.8.24 ||

രാഘവസ്യ വചഃ ശ്രുത്യാ
സുഗ്രീവോ വാഹിനീപതിഃ |
പ്രഹർഷമതുലം ലേഭേ
സാധു സാധ്വിതി ചാബ്രവീത് || 4.8.25 ||

രാമ ശോകാഭിഭൂത്യോഹം
ശോകാർതാനാം ഭവാൻ ഗതിഃ |
വയസ്യ ഇതി കൃത്യാ ഹി
ത്യയുഹം പരിഭേവയേ || 4.8.26 ||

ത്വം ഹി പാണിപ്രദാനേന
വയസ്യോ മ്യേഗ്നിസാക്ഷികം |
കൃതഃ പ്രാണൈർബഹുമതഃ
സത്യേന ച ശപാമ്യഹം || 4.8.27 ||

വയസ്യ ഇതി കൃത്യാ ച
വിസ്രബ്ധഃ പ്രവദാമ്യഹം |

ദുഃഖമന്തർഗതം തന്മേ
മനോ ഹരതി നിത്യശഃ || 4.8.28 ||

ഏതാവദുക്ത്യാ വചനം
ബാഷ്പദുഷിതലോചനഃ |
ബാഷ്പദുഷിതയാ വാചാ
നോച്ചൈഃ ശക്നോതി ഭാഷിതും || 4.8.29 ||

ബാഷ്പവേഗം തു സഹസാ
നദീവേഗമിവാഗതം |
ധാരയാമാസ ധൈർയേണ
സുഗ്രീവോ രാമസന്നിധൗ || 4.8.30 ||

സ നിഗൃഹ്യ തു തം ബാഷ്പം
പ്രമുജ്യ നയനേ ശുഭേ |
വിനിഃശ്വസ്യ ച തേജസ്വീ
രാഘവം പുനരുചിവാൻ || 4.8.31 ||

പുരാഹം വാലിനാ രാമ
രാജ്യാത് സ്യാദവരോപിതഃ |
പരുഷാണി ച സംശ്രാവ്യ
നിർധൂതോന്യീ ബലീയസാ || 4.8.32 ||

ഹൃതാ ഭാർയാ ച മേ തേന
പ്രാണേഭ്യോപി ഗരീയസീ |
സുഹൃദശ്ച മദീയാ യേ
സംയതാ ബന്ധനേഷു തേ || 4.8.33 ||

യതവാംശ്ച സ ദുഷ്ടാത്മാ
മദ്വിനാശായ രാഘവ |

ബഹുശസ്തൃപ്രയുക്താശ്ച
 വാനരാ നിഹതാ മയാ ||4.8.34 ||

ശങ്കയാ ത്വേതയാഹം ച
 ദൃഷ്ട്യാ ത്യാമപി രാഘവ |
 നോപസർപാമൃഹം ഭീതോ
 ഭയേ സർവേ ഹി ബിഭൃതി ||4.8.35 ||

കേവലം ഹി സഹായാ മേ
 ഹനുമത്പ്രമുഖാസ്ത്ഥിമേ |
 അതോഽഹം ധാരയാമൃദ്യ
 പ്രാണാൻ കൃച്ഛഗതോഽപി സൻ ||4.8.36 ||

ഏതേ ഹി കപയഃ സ്തിഗ്ധാ
 മാം രക്ഷന്തി സമന്തതഃ |
 സഹ ഗച്ഛന്തി ഗന്തവ്യേ
 നിത്യം തിഷ്ഠന്തി ചാസ്ഥിതേ ||4.8.37 ||

സങ്ഷേപസ്തേഷ മേ രാമ
 കിമുക്താ വിസ്തരം ഹി തേ |
 സ മേ ജ്യേഷോ രിപുർഭ്രാതാ
 വാലീ വിശ്രുതപൗരുഷഃ ||4.8.38 ||

തദ്വിനാശോഽപി മേ ദുഃഖം
 പ്രമൃഷ്ടം സ്യാദനന്തരം |
 സുഖം മേ ജീവിതം ചൈവ
 തദ്വിനാശനിബന്ധനം ||4.8.39 ||

ഏഷ മേ രാമ ശോകാന്തഃ
 ശോകാർതേന നിവേദിതഃ |

ദുഃഖിതഃ സുഖിതോ വാപി
സഖ്യൂർനിത്യം സഖാ ഗതിഃ || 4.8.40 ||

ശ്രുത്യൈതച്ച വചോ രാമഃ
സുഗ്രീവമിദമബ്രവീത് |
കിം നിമിത്തമഭൂദ് വൈരം
ശ്രോതുമിച്ഛാമി തത്ത്വതഃ || 4.8.41 ||

സുഖം ഹി കാരണം ശ്രുത്യാ
വൈരസ്യ തവ വാനര |
ആനന്തർയാദ് വിധാസ്യാമി
സമ്പ്രധാർയ ബലാബലം || 4.8.42 ||

ബലവാൻ ഹി മമാമർഷഃ
ശ്രുത്യാ ത്യാമവമാനിതം |
വർധതേ ഹൃദയോക്തവീ
പ്രാവൃദ്ധ്യേഗ ഇവാൻദസഃ || 4.8.43 ||

ഹൃഷ്ടഃ കഥയ വിസ്രണ്യോ
യാവദാരോപ്യതേ ധനുഃ |
സ്യഷ്ടശ്ച ഹി മയാ ബാണോ
നിരസ്തശ്ച രിപുസ്തവ || 4.8.44 ||

ഏവമുക്തസ്തു സുഗ്രീവഃ
കാകുത്സ്ഥേന മഹാത്മനാ |
പ്രഹർഷമതുലം ലേഭേ
ചതുർഭിഃ സഹ വാനരൈഃ || 4.8.45 ||

തതഃ പ്രഹൃഷ്ടവദനഃ
സുഗ്രീവോ ലക്ഷ്മണാഗ്രജേ |

വൈരസ്യ കാരണം തത്ത്വ -

മാഖ്യാതുമുപചക്രമേ ||4.8.46 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡേ അഷ്ടമഃ സർഗഃ ||